

**T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNE YÖNELİK
TUTUM ÖLÇEĞİ; GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI****ATTITUDE SCALE TOWARDS T.R. REVOLUTION HISTORY AND
ATATURKISM COURSE: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY**

*Erkan YEŞİLTAŞ¹
Ayşegül YILMAZER^{**}*

Özet:

Bu araştırmada; ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine karşı tutumlarının belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sivas il merkezinde bulunan ortaokulların sekizinci sınıflarında öğrenim gören 671 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunu ortaokul öğrencilerinden random küme örnekleme yoluyla seçilmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda ilgili alanyazından hareketle denemelik madde havuzu oluşturulmuş, konu ile ilgili uzman öğretim üyelerine başvurularak uzman görüşü alınmıştır. Pilot uygulamanın ardından taslak ölçek, çalışma grubu üzerinde uygulanmıştır. Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesi amacıyla açımlayıcı faktör analizi (AFA), yapı geçerliğini test etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ve diğer geçerlik analizleri yapılmıştır. Araştırmanın verileri PASW 18.0 ve Lisrel 8.51 paket programları ile bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Madde-test puanı korelasyonları, test-tekrar test korelasyonu, iç tutarlık katsayısı Cronbach Alfa hesaplanmıştır. Maddelerin alt ve üst % 27'lik grupları ayırt edip etmediğini sınamak için t-testi yapılmıştır. 23 maddeden oluşan üç faktörlü yapısının geçerliği için yapılan DFA sonucuna göre X^2 nin serbestlik derecesine oranı ≤ 5 (4,89)'dir. Tüm uyum değerleri de kabul sınırları içinde olduğundan ölçeğin üç faktörlü yapısı kullanılabilir, geçerli bir modeldir. Ölçeğin alt ölçeklerinin ve ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı (0.80) ve alt ölçekler arasındaki korelasyon katsayıları ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tutum Ölçeği, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, Açımlayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi.

¹ Yrd. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı – Sivas erkanyesiltas@gmail.com

^{**} Yüksek Lisans Öğrencisi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı – Sivas aysegulylmzr@gmail.com

Abstract:

The purpose of the present study is to develop reliable and validate an attitude scale towards attitude scale towards T. C. Revolution History and Atatürkism Course. The study sample was composed of 671 eighth grade students studying in secondary schools in the provincial area of Sivas. The study sample was selected using random group sampling method. In line with the purpose of the study, after reviewing the literature, an item pool for the piloting process was created, and expert opinion was sought for the appropriateness of each item in the pool. After the piloting process, the draft scale was administered to the study group. Exploratory factor analysis (EFA) was carried out to identify how the scale was structured, and along with other validity analyses, confirmatory factor analysis (CFA) was conducted to test the construct validity of the scale. The data were analysed using PASW 18.0 and Lisrel 8.51. To test the construct validity of the scale, exploratory and confirmatory factor analyses were carried out. Item-test correlations, test re-test correlation and the Cronbach alpha internal reliability coefficient were calculated. In addition, a t-test was carried out to see if the items discriminated between the upper and lower 27% of the groups. According to the results of confirmatory factor analysis carried out to test the validity of the three-factor scale with 23 items, the proportion X^2 to degree of freedom was $\leq 5(4,89)$. Since all fitness values were within acceptable boundaries, the three-factor structure of the Attitude Scale was considered to be a valid model. The Cronbach alpha reliability of the sub-scales and the overall scale (0,80) and the correlation coefficients between the subscales indicated that the scale was reliable.

Key words: Attitude Scale, T.C. Revolution History and Atatürkism Course, Exploratory Factor Analysis, Confirmatory Factor Analysis.

GİRİŞ

Milletler de insanlar gibi hafızaları ile yaşarlar ve yarınlara emin adımlarla yürürler. Nasıl ki hafızasını kaybeden, geçmişini hatırlamayan bir insan bugününü ve geleceğini sağlıklı bir biçimde oluşturamaz ise tarihini bilmeyen, tarihine gerekli önemi vermeyen milletler de günümüz meselelerine çözüm bulamadıkları gibi geleceklerini de iyi bir şekilde düzenleyemezler (T.C. Genelkurmay Başkanlığı, 2009).

Her devletin kendi vatandaşlarına milletinin tarihini, devletin kuruluşunu, kurucularını devletin yönetim biçimini öğretmeye çalışması her bakımdan gerekli ve zaruri bir çabadır. Bundan dolayı eğitim ve öğretimde bu konuyla ilgili çeşitli dersler konulması kadar tabii bir şey olamaz (Ünal ve Halaçoğlu, 1997, s. 1). Eğitim sistemimizde bu görevi yerine getiren derslerden biri de T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersidir. Günümüzde yedinci sınıfa kadar sosyal bilgiler dersi kapsamında bulunan tarih konularının öğretimi sekizinci sınıftan itibaren tek disiplin olarak “T.C.

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük” dersi adı altında okutulmaya devam etmektedir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin amaçları; Atatürk’ün önderliğinde gerçekleştirilen Türk inkılabının tarihî anlamını ve önemini kavrayan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, ulusal bilince sahip, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti’nin dinamik temelini Atatürk İlke ve İnkılaplarının oluşturduğunu kavrayan, Atatürk İlke ve İnkılaplarının Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrayarak; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli öğrenciler yetiştirmektir (MEB, 2012, s. 4). Başka bir ifadeyle Türk milletinin 20. yüzyılın ilk çeyreğinde ortaya koymuş olduğu gayret ve çabalarla destanlaştırdığı “kutsal var oluş mücadelesini” ve Mustafa Kemal Atatürk gerçeğini gelecek Türk nesillerine tanıtmak ve onları bu konularda bilinçlendirmektir (Selvi, Şahin, ve Demir, 2006, s. 3). İnkılap tarihi yalnız sınırlanmış muayyen bir devrenin tarihi de değildir. Bir diriliş, kurtuluş ve yenilik hareketinin sosyal, politik, hukuki ve ekonomik sebepleri ile birlikte izahıdır. Türk inkılabının nasıl ve ne gibi güçlükler içinde başladığı ve başarı ile sona erdiği Türk İnkılap tarihinin konusudur (Eroğlu, 1990, s. 2). Türk İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amacının temelde modern Türkiye’nin doğuşu ve gelişiminin öğretilmesi olduğu da söylenebilir (Akyüz, 2000). Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları için Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi’ni öğrenmek, kendi tarihinin önemli bir parçasını öğrenmek demektir (Ertan, 2012). Bu noktadan anlaşıldığı üzere Milli Mücadele, inkılaplar, gelişme ve çağdaşlaşma gibi mefhumların daha iyi anlatılması, Türk gençliğinin daha da bilinçlendirilmesi önemlidir (Doğanay ve Açıkse, 2006, s. 9).

Dünyayı anlama ve anlamlandırmada eğitim programlarının sürekli geliştirilmesi, gelecek nesillere daha iyi imkânlar sunmak ve öğrencilerin bilinçli vatandaşlar olarak yetiştirilmelerini sağlamak açısından son derece önemlidir. Bu bakımdan, tarihe duyarlı ve tarih bilincine sahip insan yetiştirmek, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının temel amaçları arasındadır (MEB, 2012, s. 6).

Devletimizin ve cumhuriyetimizin teminatı olan Türk gençliğidir. Öyleyse geleceğin teminatı gençliğimizin milli tarih şuuru ile donatılması zarureti vardır. Türk insanına Türkiye’nin bağımsızlığına, kendi benliğine milli geleneklerine düşman, varlığı ve birliği ile çatışan her çeşit yabancı unsurlarla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir (Öztürk, 2009, s. 5). Türk gençliği ülkesi, devleti ve milletiyle bölünmez bir bütünlük anlayışı içerisinde, Atatürk ilkeleri ve Atatürkçü düşünce doğrultusunda yetiştirilmeli ve milli hedefler etrafında birleştirilmelidir (Doğanay ve Açıkse, 2006, s. 9).

Bütün bu hedefler ya da amaçlar gerçekleştirilmeye çalışılırken, öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarını etkileyen etmenler iyi belirlenmeli ve öğrencilerin derse karşı olan mevcut tutumlarının olumlu hale dönüştürülmesine gayret edilmelidir (Yılmaz ve Demir, 2014, s. 1707-1078).

Tutumlar öğrenmeyi etkileyen en önemli duyuşsal özelliklerden biri olarak nitelendirilebilir. Tutum bireylere, yerlere, olaylara ya da fikirlere karşı olumlu ya da olumsuz tepki verme eğilimi olarak tanımlanabilir (Simpson vd., 1994, s. 212). Nuhoğlu'na göre (2008) öğrenme-öğretme sürecinde tutumların ölçülmesi, öğrenenin belirli bir zaman dilimindeki tutumlarını belirleyerek gelecekteki davranışlarına ilişkin tahminde bulunmak, tutumlarını değiştirmek ya da yeni tutumlar oluşturmak üzere öğrenenlerin var olan tercihlerini öğrenme açılarından faydalıdır. Tutumlar küçük yaşlarda başlayan öğrenme süreci sonucu gelişir (Kağıtçıbaşı, 1996, s. 123). Bloom'a göre öğrencilerin, herhangi bir dersteki başarısını ve o derse karşı tutumunu etkileyen temel öğeler öğretim hizmetinin niteliği ile kendilerinin bilişsel ve duyuşsal giriş özellikleridir (Erden, 1997, s. 54).

Öğrenci herhangi bir derse karşı olumsuz tutum geliştirdiği zaman, derse girmek istemez, ödevini yapmak istemez, derse katılmamak için bahane arayabilir. Ödevini yapmak zorunda olduğunda, kendi kendisi ile çatışmaya girebilir (Ülgen, 1997). Ayrıca bir derse yönelik öğrenci tutumlarının olumlu ya da olumsuz olması, dersin kazanımlarına ulaşma düzeyini de etkileyebilmektedir (Bozbek & Demir, 2014).

Bu sebeplerden ötürü öğrencilerin derse karşı sahip oldukları olumsuz tutumlar belirlenmeli ve bu olumsuz tutumların önüne geçilmeye çalışılmalıdır. Bu olumsuz tutumların belirlenebilmesi için ise öncelikle geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeğine ihtiyaç duyulmaktadır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine yönelik tutum ölçeği ile ilgili mevcut alanyazın incelendiğinde; Altıkulaç (2008) tezinde kullanmak üzere öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarını ölçmek için yirmi soruluk bir tutum ölçeği geliştirmiştir. Geliştirilen tutum ölçeğinin sadece güvenilirlik katsayısı (0,86) hakkında bilgi verilirken, geçerlik hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır ayrıca geliştirilen tutum ölçeği hakkında ayrıntılı bir bilgiye de yer verilmemiştir. Köçer ve Demir (2009) ise geliştirdikleri tutum ölçeğinin özellikle lisans ve lisansüstü öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılaplarına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Çiftçi (2012) tarafından geliştirilen "Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi tutum ölçeği" 31 maddeden oluşmaktadır. Tutum ölçeğinin Alpha değeri 0.82 olarak bulunmuştur. Ancak ölçek geliştirilirken madde seçimi için açımlayıcı faktör analizi dışında farklı

yöntemlerden yararlanılmamış ve doğrulayıcı faktör analizine ait bulgulara rastlanılmamıştır. Palaz (2010) tarafından tez kapsamında kullanılan tutum ölçeğinde Balcı (1995); Brownlow (2004); Hutcheson ve Sofroniou (1999); Fabrigar ve Wegener (2011) tarafından belirtilen ölçek geliştirme aşamalarına uyulmadığı belirlenmiştir.

Geliştirilen bu ölçeklerin olumlu yönleri olmasına rağmen belirtilen eksiklikleri de barındırdığı düşünülmektedir. Bu noktada ortaokul öğrencilerinin, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine yönelik tutumlarını ve tutumlar üzerinde etkili olan faktörleri belirlemeye yönelik yapılacak araştırmalara geçerli ve güvenilir veri temini sağlayabilecek bir tutum ölçeğine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bağlamda bu araştırmanın amacı; ortaokul sekizinci sınıf, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve öğrencilerin bu derse karşı tutumlarının belirlenmesine katkıda bulunmaktır.

1.YÖNTEM

1.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2013-2014 öğretim yılında Sivas il merkezinde bulunan 6 ortaokulun sekizinci sınıfında öğrenim görmekte olan toplam 800 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubu ortaokul öğrencilerinden random küme örnekleme yoluyla seçilmiştir. Ayrıca mümkün olduğu kadar eşit sayıda kız ve erkek öğrenci örnekleme alınmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan 179 öğrencinin doldurduğu formlar eksik işaretleme, birden çok seçeneği işaretleme gibi nedenlerden ötürü değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeye alınmayan öğrenciler araştırma kapsamından çıkartılarak 671 öğrencinin yanıtları değerlendirmeye alınmıştır. Çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubuna İlişkin Bilgiler

Okul Adı	Cinsiyet		Toplam Katılımcı Sayısı	Toplam Örneklem İçindeki %
	Erkek	Kız		
Behram Paşa Ortaokulu	95	125	220	32,8
80.Yıl Ortaokulu	51	54	105	15,6
Kazancılar Ortaokulu	52	82	134	20,0
Yahya Kemal Ortaokulu	65	80	145	21,6

Sivas/Şarkışla Mehmet Emin Tuna Ortaokulu	15	18	33	4,9
Sivas Gazibey Şehit Davut Toy Ortaokulu	18	16	34	5,1
TOPLAM	296	375	671	100

1.2. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilme Süreci

Ölçek geliştirme sürecinde anlamlı ve güvenilir sonuçlara ulaşabilmek için çalışma grubunu oluşturan bireylerin sayısının, ölçeğin ön deneme formunda yer alan madde sayısının bir kaç katı (en az beş) fazla olması gerekir (Anderson, 1988: 427). Ölçeğin ön deneme formu 671 kişilik çalışma grubuna uygulanmıştır. Ön deneme formunda 45 madde bulunmaktadır, bu bağlamda ön deneme formunda bulunan madde sayısının yaklaşık 15 katı kadar öğrenci çalışma grubuna alınmıştır. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Tutum Ölçeği, öğrencilerin duyuşsal özelliklerini ölçmeye yönelik likert tipi bir ölçektir. Tutum ölçeklerinde derecelendirme; “Tamamen Katılıyorum”dan; “Tamamen Katılmıyorum”a doğru 5’li dereceleme şeklinde yapılabilir (Dunn-Rankin, 2004; Tavşancıl, 2005). Bu araştırmada ölçek derecelemesi şu şekilde yapılmıştır: “Tamamen Katılmıyorum: 1”, “Katılmıyorum: 2”, “Kararsızım: 3”, “Katılıyorum: 4” ve “Tamamen Katılıyorum: 5”tir. Ölçekte belirlenen olumsuz cümlelerin cevapları “Tamamen Katılıyorum: 1” den “Tamamen Katılmıyorum: 5”e, “Katılıyorum: 2” den “Katılmıyorum: 4”e doğru ters yönde yeniden (recode) kodlanmıştır. Mevcut alanyazın incelediğinde ölçek geliştirme aşamaları şu şekildedir (Tavşancıl,2005; Dunn-Rankin, 2004; Devellis, 2003; Karasar, 1995):

1. Madde Havuzunun Oluşturulması
2. Uzman Görüşü Alınması
3. Pilot Uygulamasının (Ön Deneme) Yapılması
4. Ölçek Taslağının Çalışma Grubuna Uygulanması ve Faktör Analizleri
5. Ölçeğin Güvenirliğinin Hesaplanması

1.3. Madde Havuzunun Oluşturulması

8. sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik olan tutum ölçeğinin geliştirilmesi sürecinde ilk olarak denemelik madde havuzu oluşturulmuştur.

Tutum ifadeleri yazılırken tutum konusunda geniş çaplı bir alanyazın araştırması yapılarak T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi eğitimine

yönelik geliştirilmiş tutum ölçekleri incelenmiş ve daha önceki çalışmalardan yararlanılarak konuyla ilgili maddeler yazılmıştır (Altıkulaç, 2008; Köçer ve Demir, 2009; Çiftçi, 2012). Ölçek maddeleri yazılırken Yapılandırmacı Yaklaşım ilkeleri (Lebow, 1993; Savery ve Duffy, 1995; Scherman, 1998; Smerdon ve Burkam, 1999) ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı temel alınmıştır (MEB, 2010). Yapılan bu incelemelerin neticesinde 60 maddelik ön deneme formu oluşturulmuştur. Ölçek, cevaplayanların “onaylama” eğilimlerini dengelemek amacıyla (Tavşancıl, 2005) 32’ü olumsuz, 28’si olumlu olmak üzere toplam 60 maddeden oluşmaktadır. Hazırlanan bütün tutum maddeleri olgusal durumları değil, arzu edilen/edilmeyen durumları ifade edebilecek nitelikte düzenlenmiştir.

1.4. Uzman Görüşü Alınması

Ortaokullarda T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından verildiğinden sosyal bilgiler eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesinden denemelik madde havuzunda yer alan maddeleri; araştırmanın amacı, dersin kapsam içeriği, öğrenci seviyesi gibi hususları dikkate alarak eleştirmeleri, maddelere ekleme ve çıkarma yapmaları istenmiştir.

Uzman görüşü alabilmek amacıyla maddeler üçlü derecelendirme yapılmış ve uzmanlardan maddeleri “uygun”, “kısmen uygun” ve “uygun değil” şeklinde değerlendirmeleri istenmiştir. “Uygun değil” şekilde görüş bildirilen maddeler denemelik madde havuzundan çıkartılmış, “kısmen uygun” şekilde görüş bildirilen maddeler belirtilen değişiklik talepleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

İlgili uzmanların geribildirimleri doğrultusunda bazı maddeler yeniden düzenlenirken 4 madde denemelik madde havuzundan çıkartılmıştır. Daha sonra dört sosyal bilgiler öğretmeninden maddeleri kapsam içerik ve öğrenci düzeyine uygunluk hususlarını gözeterek, değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenlerden gelen geribildirimler doğrultusunda 1 madde denemelik madde havuzundan çıkartılmıştır.

Yazılan tüm maddeler tek tek dil, anlam ve anlatım hususları gözetilerek doktora derecesine sahip iki Türkçe alan eğitimcisi ile birlikte incelenmiştir. Yapılan incelemelerin ardından, maddeler üzerinde gerekli imla, noktalama, dil, anlam ve anlatıma ilişkin gerekli düzenlemeler yapılmıştır. 1 madde ise dil ve anlatım olarak sorunlu görülmesi nedeniyle denemelik madde havuzundan çıkartılmıştır.

Tüm bu aşamaların ardından denemelik madde havuzu ölçme-değerlendirme alanında doktora derecesine sahip ve ölçek geliştirme konusunda deneyimli bir öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir. Yukarıda belirtilen tüm bu süreçte uzman görüşleri doğrultusunda maddeler;

çalışmanın amacına uygunluğu, tutum cümlesi olup olmadığı, ifade ediliş biçimi ve kapsam geçerliği açısından değerlendirilmiştir. İlgili öğretim üyesi tarafından 4 maddenin tutumları ölçebilecek nitelikte olmadığı belirtilmesi nedeniyle bu maddeler de denemelik madde havuzundan çıkartılmıştır.

Özetle 4 madde sosyal bilgiler eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesinden gelen kapsam ve araştırmanın amacına yönelik gelen geribildirimler doğrultusunda, 1 madde sosyal bilgiler öğretmeninden maddeleri kapsam içerik ve öğrenci düzeyine uygunluk hususlarını gözeterak belirttikleri geri bildirimler doğrultusunda, 1 madde dil ve anlatım olarak sorunlu görülmesi nedeniyle, 4 madde ise; Ölçme-Değerlendirme alanında uzman öğretim üyesinin bu maddelerin tutumları ölçebilecek nitelikte olmadığı belirtilmesi nedeniyle denemelik madde havuzundan çıkartılmıştır. Sonuç olarak başlangıçta 60 maddeden oluşan denemelik madde havuzundan 10 madde elenmiştir.

1.5. Pilot Uygulama Süreci (Ön deneme)

Pilot uygulama öncesi, son halini alan denemelik madde havuzunda 50 madde bulunmaktadır. Maddeler rastgele sıralanarak, hazırlanan ölçek taslağının pilot uygulaması; Sivas ili Gazi Paşa Ortaokulu ve Kanuni Ortaokulunda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinden toplam 170 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin pilot uygulamasına katılan 170 öğrenci, çalışma grubunun içine dâhil edilmemiştir.

Pilot uygulaması sonucunda 170 öğrenci tarafından doldurulan taslak veri toplama aracı PASW 18 programına işlenerek maddeler üzerinde temel betimsel ve çıkarımsal istatistikî analizler yapılmıştır. 2 madde üzerinde öğrencilerin % 10'undan fazlasının "Kararsızım" seçeneğini işaretlediği belirlenmiştir. 1 maddenin ise öğrencilerin % 10'undan fazlası tarafından boş bırakıldığı tespit edilmiştir. Bu nedenlerden dolayı belirlenen bu 3 madde denemelik madde havuzundan çıkartılmıştır.

Araştırmacılar pilot uygulama sürecinde denemelik madde havuzunu uygularken katılımsız-gözlemci olarak sınıfta bulunmuş, öğrencilerin öğretmenlerine ve araştırmacılara maddeler ile ilgili sordukları soruları not almış ve alan notları toplamıştır. Özellikle bu süreçte 2 maddenin içeriğine ilişkin öğrencilerden sorular gelmiştir. Bu soruların alan notları doğrultusunda öğrenciler tarafından tam olarak anlaşılamadığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda bu maddeler denemelik madde havuzundan çıkartılmıştır.

Pilot uygulama öncesinde 50 maddeden oluşan denemelik madde havuzundan yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı 5 madde çıkartılmıştır. Uzman görüşleri ve pilot uygulama sürecinden sonra, 45 maddelik taslak ölçek, Sivas ilinde bulunan ortaokulların sekizinci sınıflarında öğrenim görmekte olan 671 öğrenciden oluşan çalışma grubuna uygulanmıştır.

1.6. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2014 Nisan–Mayıs ayları arasında toplanmıştır. Çalışma grubuna araştırmanın amacı açıklanarak, denemelik form sınıf ortamında uygulamanın yapıldığı tarih ve saatte sınıfta bulunan öğretmenlerin katılımıyla uygulanmıştır. Verilerin kişisel olarak değil bir bütün olarak değerlendirileceği, çalışmanın bir sınav olmadığı, okulla ilgili herhangi bir durum veya olayı belirlemeye yönelik olmadığı, soruların doğru veya yanlış cevabının olmadığı hem çalışma grubuna hem de okul paydaşlarına Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden alınan 08/04/2014 tarih ve 92255297/605.01/1447187 sayılı izin doğrultusunda ifade edilmiştir. Ayrıca elde edilen verilerin gizli tutulacağı, kimseyle paylaşılmayacağı açıkça ifade edilmiş ve öğrencilerden bu hususlar çerçevesinde, nasıl düşünüyorlarsa, kendilerini nasıl görüyorlarsa ya da nasıl tanımlıyorlarsa bu duruma uygun olarak işaretleme yapmaları istenmiştir. Form üzerinde işaretlemenin nasıl yapılacağına ilişkin bilgiler süreç manipüle edilmeden kısaca anlatılmıştır.

1.7. Verilerin Analizi

Bu çalışmada T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Tutum Ölçeğinin yapı geçerliği ile ilgili olarak açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Madde-test puanı korelasyonları, iç tutarlık katsayısı Cronbach Alfa hesaplanmıştır. Maddelerin alt ve üst % 27’lik grupları ayırt edip etmediğini sınamak için t-testi yapılmıştır. Araştırmanın verileri PASW 18.0 ve Lisrel 8.51 paket programları ile bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Veriler üzerinde gerekli analizler yapılmadan önce olumsuz maddeler ters çevrilmiştir.

2.BULGULAR

Açımlayıcı faktör analizi öncesinde, ölçeğin 45 maddelik deneme formunun madde-test korelasyonları hesaplanmış ve madde-test korelasyon katsayısı 0.40’in altındaki 2 madde (35. ve 44.) maddeler atılmıştır.

Açımlayıcı faktör analizi uygulamasından öncesi son aşamada, örneklem büyüklüğünün faktörleşmeye uygunluğunu belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda KMO değerinin 0.97 olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu doğrultusunda, örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için “mükemmel derecede yeterli” olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Brownlow, 2004; Pett, Lackey ve Sullivan, 2003). Ayrıca Bartlett küresellik testi sonuçları incelendiğinde ki-kare değerinin anlamlı olduğu belirlenmiştir. ($X^2_{253}=10564.278$; $p<.01$). Bu sonuçlar gözetilerek verilerin faktörleşebileceği kabul edilmiştir (Child, 2006; Hutcheson ve Sofroniou, 1999; Pett, Lackey ve Sullivan, 2003).

2.1. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Tutum Ölçeğinin Açımlayıcı Faktör Analizi

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Tutum Ölçeği'nin faktör yapısını belirleyebilmek için, faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenlerin analizi, açıklık ve anlamlılık hususları gözetilerek dik döndürme yöntemlerinden maksimum değişkenlik (varimax) tekniği seçilmiştir (Brownlow, 2004; Walkey ve Welch, 2010). Açımlayıcı faktör analizinde, faktör yük değeri için alt kesme noktası 0.40 olarak belirlenmiş, bu değerin altında kalan 2 madde (35., 44.) elenmiştir.

Ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerleri incelendiğinde 18 maddenin (2. , 4. ,13. , 17. , 20. , 22. , 23. , 24. , 26. , 29. , 30. , 31. , 32. , 33. , 39. , 41. , 42. , 43.) birden fazla faktöre yüksek değerde yük verdiği ve bu faktör yük değerleri arasındaki farkın 0.10'dan az olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, bu maddeler binişik madde olarak değerlendirilerek ölçekten çıkarılmıştır.

Sonuç olarak 2 madde (28., 37.) madde-test korelasyon katsayısının 30'un altında olması nedeniyle, 18 madde binişik madde olarak değerlendirilerek, 2 madde ise faktör yük değerinin 0.40'ın altında olması nedeniyle, ölçekten çıkartılmıştır. Sürecin en başında 45 maddeden oluşan ölçek tüm bu aşamaların ardından 23 maddeye düşmüştür.

Maddeler çıkarıldıktan sonra 23 maddeye düşen ölçeğe yeniden faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucuna göre öz değeri 1'den büyük 3 faktör vardır. Döndürme öncesinde 23 maddenin tamamının birinci faktör yük değerleri 0.457 ve üzerinde, birinci faktörün açıkladığı varyans ise %52,7 dir. Bu ölçekte genel bir faktörün varlığının başka bir kanıtıdır (Büyüköztürk, 2006: 133). 3 faktörün tamamına bakıldığında birinci faktörün; %32,107, ikinci faktörün; % 15,755, üçüncü faktörün ise % 15,657 oranında ortak varyansa katkı yaptığı görülmüştür. Belirlenen üç faktörün toplam varyansa yaptıkları katkı ise % 63,519'dur. Bu oran çok faktörlü desenler için yeterlidir (Brownlow, 2004; Fabrigar ve Wegener, 2011; Hutcheson ve Sofroniou, 1999). Analiz sonucunda elde edilen faktör deseni, maddelerin faktör yükleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. AFA'ya Göre TCİTA-TÖ'nün Faktör Yapısı

Madde	Faktör Yüğü	Madde	Faktör Yüğü	Madde	Faktör Yüğü
21	0.759	36	0.690	7	0.703
9	0.744	34	0.676	10	0.689
5	0.742	45	0.638	16	0.671
8	0.734	38	0.613	3	0.664
1	0.718	25	0.579		
18	0.717				
12	0.710				
27	0.708				
40	0.669				
6	0.661				
15	0.640				
11	0.604				
19	0.596				
14	0.585				
%32,107		% 15,755		% 15,657	

Tablo-2 incelendiğinde Sevgi Boyutu faktörü altında yer alan 14 maddenin yük değerlerinin 0.759 ile 0.585 aralığında, İlgil Boyutu faktörü altında yer alan 5 maddenin yük değerlerinin 0.690 ile 0.579 aralığında, Önem boyutu faktörü altında yer alan 4 maddenin yük değerlerinin ise 0.703 ile 0.664 aralığında yer almaktadır.

2.2. Madde-Toplam Korelasyonları

Her bir maddenin geçerlik katsayısını açıklayan madde- test korelasyon değerleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: TCİTA- TÖ'nün Madde-Test Korelasyon Değerleri

Faktörler	Maddeler																						
	21	9	5	12	8	18	1	27	6	40	15	11	19	14	36	34	45	25	38	7	10	16	3
1.boyut	,82	,77	,85	,79	,66	,78	,81	,82	,75	,79	,66	,80	,79	,69									
2.boyut															,72	,63	,70	,70	,74				
3.boyut																				,71	,78	,71	,77
Toplam	,76	,67	,76	,72	,68	,73	,70	,75	,62	,75	,67	,71	,72	,57	,69	,49	,54	,65	,65	,53	,60	,30	,49

Tablo 3'te ölçekte yer alan maddelerin korelasyon katsayıları, 856 ile ,018 arasında değiştiği görülmektedir. Bu değerler, 4 maddenin orta düzeyde (0.30-0.70), diğer maddelerin ise yüksek (0.70 1.00) düzeyde madde test korelasyonuna sahip olduğunu göstermektedir (Brownlow, 2004).

Tablo 4: TCİTA-TÖ'nün Faktör Puanları Arasındaki Korelasyonlar

Faktörler	Korelasyon		
	Sevgi	İlgi	Önem
Sevgi	1.000	0.767**	0.680**
İlgi	0.767**	1.000	0.672**
Önem	0.680**	0.672**	1.000
Toplam	0.947	0.834	0.523

**p<,01

Tablo-4 incelendiğinde Önem Boyutu ile Sevgi Boyutu arasında (0.680) oranında, Önem Boyutu ile İlgi Boyutu arasında (0.672) oranında orta düzeyde ve anlamlı korelasyon olduğu, İlgi Boyutu ile Sevgi Boyutu arasında (0.767) oranında ve anlamlı korelasyon olduğu hesaplanmıştır. Önem boyutu ile ölçek toplamı arasında orta düzeyde korelasyon, İlgi ile Sevgi boyutları ile ölçek toplamı arasında yüksek düzeyde korelasyon bulunmaktadır.

2.3. Maddelerin Ayırt Edicilik Özellikleri

Ölçekte yer alan maddeleri ayırt edicilik gücünü saptamak için t-testinden yararlanılmıştır. Bu amaçla ölçekten elde edilen toplam puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanmış ve üst ve alt % 27'lik gruplar belirlenmiştir. Her iki grubun puanları üzerinden bağımsız gruplar t-testi değerleri hesaplanarak Tablo-5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: TCİTA-TÖ'nün Madde Analizi

	Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
MADDE 1	Üst	181	4,7403	,60917	25,121	,000
	Alt	181	2,2541	1,18394		
MADDE 3	Üst	181	1,3260	,75192	13,136	,000
	Alt	181	2,8840	1,40745		
MADDE 5	Üst	181	4,7403	,58117	33,339	,000
	Alt	181	1,8287	1,02114		
MADDE 6	Üst	181	4,9116	1,58567	18,554	,000
	Alt	181	2,2265	1,12968		
MADDE 7	Üst	181	1,5525	1,01858	5,241	,000
	Alt	181	2,2155	1,36340		
MADDE 8	Üst	181	1,5138	,86028	18,075	,000
	Alt	181	3,9282	1,57774		

MADDE 9	Üst	181	4,3923	1,00319	26,034	,000
	Alt	181	1,6961	,96692		
MADDE 10	Üst	181	1,5083	,89206	10,915	,000
	Alt	181	2,9282	1,50567		
MADDE 11	Üst	181	4,7293	,73687	27,452	,000
	Alt	181	2,0055	1,11304		
MADDE 12	Üst	181	4,2155	1,01269	29,834	,000
	Alt	181	1,4088	,75919		
MADDE 14	Üst	181	4,3646	,93670	18,482	,000
	Alt	181	2,2928	1,18200		
MADDE 15	Üst	181	1,5801	,92523	18,253	,000
	Alt	181	3,8453	1,38978		
MADDE 16	Üst	181	1,6740	1,05348	7,611	,000
	Alt	181	2,6354	1,33320		
MADDE 18	Üst	181	4,1050	1,13775	29,764	,000
	Alt	181	1,2265	,63119		
MADDE 19	Üst	181	4,7790	,63753	26,133	,000
	Alt	181	2,1381	1,20080		
MADDE 21	Üst	181	4,6077	,76430	36,784	,000
	Alt	181	1,4751	,85355		
MADDE 25	Üst	181	4,7127	,69546	20,521	,000
	Alt	181	2,4033	1,34486		
MADDE 27	Üst	181	4,4917	,83412	30,273	,000
	Alt	181	1,6685	,93723		
MADDE 35	Üst	181	1,6077	1,03588	13,092	,000
	Alt	181	3,3812	1,49944		
MADDE 36	Üst	181	4,4972	,91666	25,018	,000
	Alt	181	1,8398	1,09634		
MADDE 39	Üst	181	2,3536	4,08342	5,494	,000
	Alt	181	4,1050	1,31023		
MADDE 44	Üst	181	4,6740	,81571	13,764	,000
	Alt	181	2,9613	1,46198		
MADDE 45	Üst	181	4,6575	,72557	18,166	,000
	Alt	181	2,5083	1,41664		

Tablo-5'te ölçekte bulunan tüm maddeler için alt ve üst gruplar arasında anlamlı bir farklılaşmanın bulunduğu görülmektedir ($p < .01$). Bu anlamlı bulgu; ölçekte yer alan tüm maddelerin istenilen düzeyde ayırt edicilik özelliği taşıdığına göstergesidir (Brownlow, 2004).

2.4. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

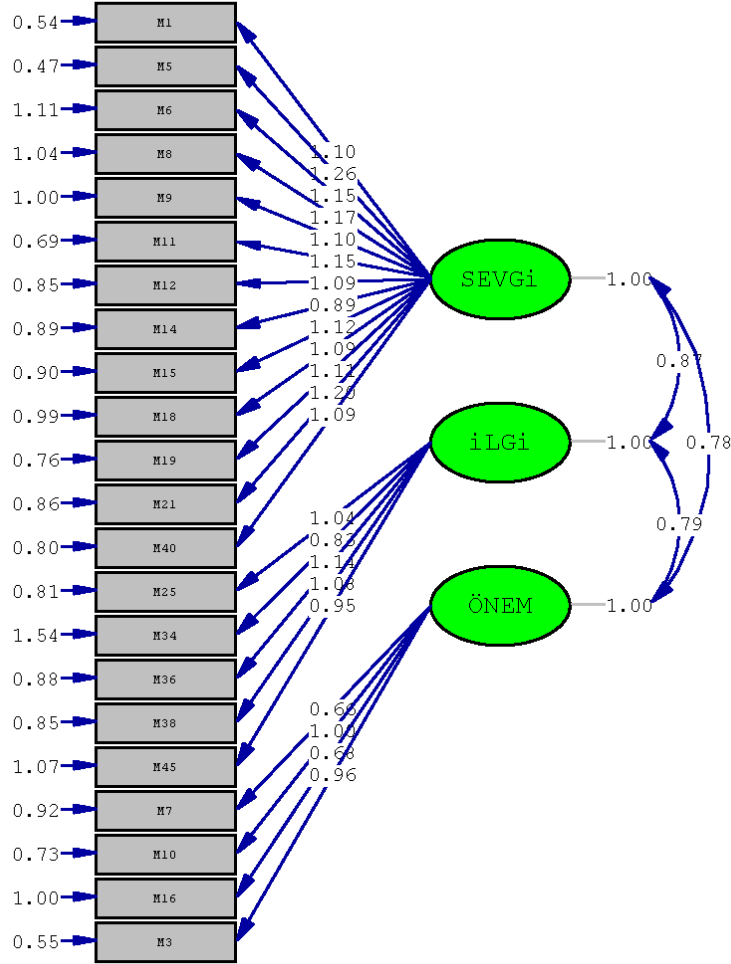
TCİTA-TÖ'nün Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan üç faktörlü yapının geçerliğini değerlendirmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 6 ve Şekil 1'de bulunmaktadır.

Tablo 6: TCİTA-TÖ'nün DFA Sonucu

Uyum Ölçütler	TCİTA-TÖ'nün Değerleri
X ²	1007.36
Sd	272
X ² /sd	4,89
p- Value	,000
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	0.07
NFI (Normed Fit Index)	0.93
NNFI (Non-Normed Fit Index)	0.93
RMR (Root Mean Square Residual)	0.07
SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)	0.04
GFI (Goodness of Fit Index)	0.88
AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index)	0.85
CFI (Comparative Fit Index)	0.93
RFI (Relative Fit Index)	0.90
IFI (Incremental Fit Index)	0.93
PGFI (Parsimony Goodness of Fit Index)	0.72
PNFI (Parsimony Normed Fit Index)	0.81

Yukarda verilen uyum değerleri incelendiğinde TCİTA-TÖ'nün DFA'da X²'nin serbestlik derecesine oranının ≤ 5 (4,89) olması nedeniyle iyi uyuma (Büyüköztürk ve Gülbahar, 2008; Büyüköztürk vd., 2004; Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008; Çapık, 2014) RMSEA'nın 0.076 olması nedeniyle iyi uyuma, GFI'nin 0.88 olması nedeniyle iyi uyuma, AGFI'nin 0.85 olması nedeniyle iyi uyuma, CFI'nin 0.93 olması nedeniyle iyi uyuma, NFI ve NNFI'nin 0.93 olması nedeniyle iyi uyuma RFI'nin 0.90 olması ve IFI'nin 0.93 olması nedeniyle iyi uyuma sahip olduğu anlaşılmaktadır. Diğer uyum değerlerinde de iyi ya da mükemmel kabul edilebilecek sınırlar içindedir (Bartholomew, Knott ve Moustaki, 2011; Brown, 2006; Thompson, 2004).

Şekil 1: TCİTA -TÖ'nün Doğrulayıcı Faktör Analizi (Path Diagram)

2.5. İç Tutarlılık İle İlgili Bulgular

TCİTA-TÖ'dan elde edilen puanların güvenilirlik katsayısının belirlemek amacıyla Cronbach Alfa güvenilirlik analizi yapılmıştır. Ölçeğin bütünü için Cronbach Alfa, güvenilirlik katsayısı; 0.80 olarak hesaplanmıştır. Alt faktörlerden olan Sevgi Boyutunun Cronbach Alfa, güvenilirlik katsayısı; 0.84; İlgil Boyutunun ise; 0.82; Önem Boyutunun Cronbach Alfa, güvenilirlik katsayısı; 0.76 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar alt ölçeklerin güvenilir olduğunun kanıtıdır (Brownlow, 2004).

3. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada, ilgili alanyazında var olan ihtiyaç ve eksiklikten yola çıkarak; öğrencilerinin 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik tutumlarını ve bu tutumlar üzerinde etkili olan faktörleri belirlemek amacıyla yürütülecek çalışmalara veri temini sağlayabilecek geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeğini geliştirmek amaçlanmıştır.

Bu amaçla ilgili alanyazında (Devellis, 2003; Dunn-Rankin, 2004; Karasar, 1995; Tavşancıl, 2005) belirtilen ölçek geliştirme aşamaları doğrultusunda; madde havuzu oluşturulmuş, maddelerle ilgili uzman görüşü alınmış ve denemelik madde havuzu üzerinde pilot uygulama aşaması gerçekleştirilmiştir.

Pilot uygulama aşamasının ardından taslak ölçek gerçek çalışma grubu üzerinde uygulanmış elde edilen veriler üzerinde Açıklayıcı Faktör Analizi öncesi ölçek puanları dağılımı incelenmiştir. Dağılımın istenilen düzeyde olduğu belirlendikten sonra ölçeğin faktör yapısının belirleyebilmek için, faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi, açıklık ve anlamlılık hususları gözetilerek dik döndürme yöntemlerinden maksimum değişkenlik (varimax) tekniği seçilmiştir. Veriler üzerinde birkaç kez sıralı ve aşamalı olarak Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmıştır.

Sonuç olarak 2 madde madde-test korelasyon katsayısının 30'ın altında olması nedeniyle, 18 madde binişik madde olarak değerlendirilerek, 2 madde ise faktör yük değerinin 0.40'ın altında olması nedeniyle, ölçekten çıkartılmıştır. Sürecin en başında 45 maddeden oluşan ölçek tüm bu ayrıntılı elemelerin ardından 23 maddeye düşmüştür.

Maddeler çıkarıldıktan sonra 23 maddeye düşen ölçeğe yeniden faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre öz değeri 1'den büyük 3 faktör vardır. Birinci faktörün (Sevgi Boyutu); % 32.107, ikinci faktörün (İlgi Boyutu); % 15.755 oranında, üçüncü faktörün (Önem Boyutu); % 15.657, ortak varyansa katkı yaptığı görülmüştür. Belirlenen üç faktörün toplam varyansa yaptıkları katkı ise % 63.519'dur. Sevgi Boyutu faktörü altında yer alan 14 maddenin yük değerlerinin 0.759 ile 0.585 aralığında, İlgi Boyutu faktörü altında yer alan 5 maddenin yük değerlerinin 0.690 ile 0.579 aralığında, Önem boyutu faktörü altında yer alan 4 maddenin yük değerlerinin ise 0.703 ile 0.664 aralığında yer almaktadır.

Ölçek aynı zamanda tek faktörlüdür. Diğer bir deyişle maddelerin döndürülme öncesindeki 1. Faktör yük değerlerinin yüksek olması ve tek başına açıkladığı varyansın yüksek olması ölçeğin genel bir faktöre sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle TCİTA-TÖ'nin üç faktörlü olmasının yanı sıra tek faktörlü de kullanılması uygun görülmektedir.

Ölçekte yer alan maddelerin korelasyon katsayıları ,856 ile ,018 arasında değiştiği görülmektedir. Bu değerler, 4 maddenin orta düzeyde (0.30-0.70), diğer maddelerin ise yüksek (0.70 1.00) düzeyde madde test korelasyonuna sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca Önem Boyutu ile Sevgi Boyutu arasında (0.680) oranında, Önem Boyutu ile İlgi Boyutu arasında (0.672) oranında orta düzeyde ve anlamlı korelasyon olduğu, İlgi Boyutu ile Sevgi Boyutu arasında (0.767) oranında ve anlamlı korelasyon olduğu hesaplanmıştır. Önem boyutu ile ölçek toplamı arasında orta düzeyde korelasyon, İlgi ile Sevgi boyutları ile ölçek toplamı arasında yüksek düzeyde korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçekte yer alan her madde için alt ve üst gruplar arasında anlamlı bir farklılaşmanın bulunduğu ve istenilen düzeyde ayırt edicilik özelliği taşıdığı belirlenmiştir. TCİTA-TÖ'nün Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan üç faktörlü yapısının geçerliğini değerlendirmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır.

DFA uyum değerleri incelendiğinde TCİTA-TÖ'nün DFA'da X^2 ' nin serbestlik derecesine oranının, RMSEA'nın ve AGFI'nın, GFI'nın, CFI'nın, NFI'nın, NNFI'nın, RFI'nın ve IFI'nın iyi uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ölçeğin gerçek verilerle uyumlu olduğunu göstermektedir. Tüm uyum değerlerinin de kabul sınırları içinde olduğu anlaşıldığından TCİTA-TÖ'nün üç faktörlü yapısının kullanılabilir, geçerli bir model olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

TCİTA-TÖ'dan elde edilen puanların güvenirlilik katsayısının belirlemek amacıyla Cronbach Alfa güvenirlilik analizi yapılmıştır. Ölçeğin bütünü için Cronbach Alfa, güvenirlilik katsayısı; 0.80 olarak hesaplanmıştır. Alt faktörlerden olan Sevgi Boyutunun Cronbach Alfa, güvenirlilik katsayısı; 0.84; İlgi Boyutunun ise; 0.82; Önem Boyutunun Cronbach Alfa, güvenirlilik katsayısı; 0.76 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar alt ölçeklerin güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Tutum ölçeği; deneysel ve betimsel araştırmalarda ortaokul öğrencilerinin 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik tutumlarını ve bu tutumlar üzerinde etkili olan faktörleri belirlemek amacıyla yürütülecek çalışmalarda kullanılacak geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeği olduğundan yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda yürütülecek araştırmalarda veri toplama aracı olarak kullanılabilir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Y. (2000). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1 Türk İnkılabının Hazırlık Dönemi ve Türk İstiklal Savaşı*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları.
- Altıkulaç, A. (2008). *8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Bir Öğretim Tekniği Olarak "Drama"*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bozbek, M. ve Demir, S. B. (2014). Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği; Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2014),323-351. http://www.zgefdergi.com/Makaleler/904374803_12.pdf adresinden 21.10.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Brownlow, C. (2004). *SPSS Explained*. London: Routledge.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Özkahveci, Ö. ve Demirel, F. (2004). Gütülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 4(2), 207 – 239. <https://www.edam.com.tr/kuyeb/pdf/tr/de70726c1042202cc1beeb4916c24e50ozturk.PDF> adresinden 22.10.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. ve Gülbahar, Y. (2008). Değerlendirme Tercihleri Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 35, 148 – 161. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/viewFile/5000048501/5000045821> adresinden 22.10.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Child, D. (2006). *The Essentials Of Factor Analysis*. London: Continuum International Publishing Group.
- Çapık, C. (2014). Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmalarında Doğrulamalı Faktör Analizinin Kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 17(3). 196 – 205. http://www.researchgate.net/publication/279526642_Geerlik_ve_gvenirlik_almalarnda_dorulayc_faktr_analizinin_kullanm adresinden 22.10.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Çiftçi, B. (2012). *8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Harmanlanmış Öğrenme Yönteminin Akademik Başarıya ve Ders Yönelik Tutuma Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Doğanay, R. ve Açıkse, E. (2006). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve Atatürk İlkeleri*. Elazığ: Manas Yayıncılık.
- Devellis, R. (2003). *Scale Development Theory and Applications*. London: SAGE Publications Inc.
- Dunn-Rankin, P. (2004). *Scaling Methods*. London: Routledge.
- Erden, M. (1997). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Alkım
- Eroğlu, H. (1990). *Türk İnkılap Tarihi*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Ertan, T. F. (2012). *Başlangıcından Günümüze Türkiye Cumhuriyeti Tarihi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Fabrigar, L. R. ve Wegener. D. T. (2011). *Exploratory Factor Analysis*. Oxford: Oxford University Pres.

- Hutcheson, G. D. ve Sofroniou, N. (1999). *The Multivariate Social Scientist: Introductory Statistics Using Generalized Linear Models*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53 – 60.
<http://arrow.dit.ie/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=buschmanart> adresinden 22.10.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar, İlkeler*, Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Köçer, M. ve Demir, S. B. (2009). Atatürk İlke ve İnkılaplarına Yönelik Olarak Geliştirilen Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(3), 877-887.
- Lebow, D. (1993). Constructivist Values Of System Design: Five Principles Toward A New Mindset. *Educational Technology Research and Development*, (41), 4-16.
- MEB. (2010). *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: MEB.
<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&veknno=41> adresinden 19.10.2015 tarihinde erişilmiştir.
- MEB. (2012). *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&veknno=95> adresinden 19.10.2015 tarihinde erişilmiştir.
- Nuhoğlu, H. (2008). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Elementary Education Online*, 7(3), 627-639.
- Öztürk, A. (2009). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi*. Kayseri: Arka Oda Yayınları.
- Palaz, T. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Karikatür Kullanmanın Öğrenci Başarısına ve Ders Karşı Tutumuna Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pett, M. A., Lackey, N. R., ve Sullivan, J. J. (2003). *Making Sense Of Factor Analysis: The Use Of Factor Analysis For Instrument Development In Health Care Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Savery, J. R. ve Duffy, T. M. (1995). Problem Based Learning: An Instructional Model And Its Constructivist Framework. *Educational Technology*, *September-October*, 31-38.
- Scheurman, G. (1998). From Behaviorist To Constructivist Teaching. *Social Education*, 62(1): 6-9.
- Selvi, H., Şahin, E., ve Demir, M. (2006). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Simpson, R. D., Koballa Jr, T.R., Oliver, J. S. ve Crawley, F. E. (1994). Research on affective dimension of science learning. In D.L. Gabel (Ed.), *Handbook of research in science teaching and learning*. National Science Teacher Association. NY: Macmillan Publishing Company.

- Smerdon, B. A. ve Burkam, D. T. (1999). Access to constructivist and didactic teaching: who gets it? Where is it practised?. *Teachers College Record*, 99(101), 5-35.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların Ölçülmesi Ve SPSS İle Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayınları
- T.C. Genelkurmay Başkanlığı. (2009). *Türk Tarihi İçinde Atatürk ve Cumhuriyet*. Ankara: Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları.
- Ülgen, G. (1997). *Eğitim Psikolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Ünal, M. A., ve Halaçoğlu, A. (1997). *Türk İnkılabı Tarihi ve Atatürk İlkeleri*. Isparta.
- Walkey, F. ve Welch, G. (2010) *Demystifying Factor Analysis: How It Works And How To Use It*. Bloomington: Xlibris, Corp.
- Yılmaz, A. ve Demir, S. B. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine ve Sosyal Bilgiler Öğretmenine Karşı Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Turkish Studies*, 9 (2), 1705-1718.

EK:1**T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ**
(TCİTA-TÖ)

Sevgili Öğrenci; Her bir cümleyi okuduktan sonra, seçeneklerden sizin duygunuza, düşüncenize en uygun olanını işaretleyiniz. Cümlelerin hiçbirinin kesin olarak doğru Cevabı yoktur. Bu bir sınav değildir. Kesinlikle isim, numara veya okul ismi yazmayınız. Lütfen, her bir seçeneği okuduktan sonra aklınıza ilk gelen seçeneği (X) işareti koyarak işaretleyiniz.		Tamamen Katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
SEVGİBOYUTU	1-T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kendimi mutlu hissedirim.					
	5- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi en sevdiğim dersler arasındadır.					
	6- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerine isteyerek girerim.					
	8- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi diğer derslere göre bana daha sıkıcı gelir.					
	9- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.					
	11- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yeni konuları öğrenmek bana heyecan veriyor.					
	12- Mümkün olsa boş derslerimde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine girmek isterim.					

	14- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde iddialıyım.						
	15- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde canım çok sıkılıyor.						
	18- İnkânım olsa T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin saatini uzatırdım.						
	19- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki konular ilgimi çekiyor.						
	21- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum.						
	27- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi olduğu gün daha mutlu oluyorum.						
	40- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini her hafta merakla beklerim.						
İLGİ BOYUTU	25- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrendiğim bilgileri başkalarıyla paylaşmak hoşuma gidiyor.						
	34- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabındaki etkinlikleri yaparken arkadaşlarımla tartışmak hoşuma gider.						
	36- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde araştırma yapmak hoşuma gidiyor.						
	38- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili daha ayrıntılı bilgilere sahip olmak isterim.						
	45-T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrendiğimiz bilgiler ömür boyu işimize yarayacak bilgilerdir.						
ÖNEM BOYUTU	3- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini gereksiz bir ders olarak görüyorum.						
	7- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde başarılı olmak benim için önemli değildir.						
	10- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi okul dışında işe yaramaz.						
	16- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde asla başarılı olamam.						